

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Pesmične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. zvečer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto petič; poslanice, smrtice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON številka 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglaševanje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 652.841.

Vojna na skrajnem Vztoku.

(Brzobjavne vesti).

Admiral Uhtomski.

LONDON 22. Glasom nekega poročila lista „Morning Post“ iz Sangaja, je admiral knez Uhtomski odpotoval od tam v San Francisco.

Eskadra admirala Kamimure.

LONDON 22. „Daily Telegraph“ poroča iz Tokija: Glasom tjakaj dospelih poročil se nahaja eskadra admirala Kamimure blizu indijskega oceana. Radi tega se misli, da pride do velike pomorske bitke.

Mir?

LONDON 22. „Reuterjev biro“ poroča iz Petrograda: Vzlic ofcijelnim preklicom, se od ugledne strani vzdržuje informacija, da ni car Nikolaj vprašanje o miru le formalno pretresaval, ampak, da se je glede pogodb, na temelju katerih bi Rusija bila pripravljena skleniti mir, prišlo do soglasja. Pogoji bi bili sledeči: Koreja pride pod suvereniteto Japonske; Port Artur in polotok Liaotung se odstopi Japonski; Vladivostok se proglašuje za nevtralno luko po sistemu odprtih vrat; kitajska vatočna železnica se stavi pod novo mednarodno kontrolo; Mandžurija do Harbina se vrne zopet Kitajski. Težava je baje le radi vprašanja vojne odškodnine, vendar se sodi, da ni niti to vprašanje nepremagljivo. Čeprav je zelo možno, da poskusi Rusija še nadaljno bitko, dokler pride do te odločitve, se vendar od verodostojne strani vzdržuje trdno mnenje, da se iz oziroma na notranji položaj in na ogromne težave glede nadaljevanja vojne, sklene mir na temelju gori navedenih pogojev, ako se posreči, da se vprašanje glede vojne odškodnine v razmerno kratkem času uredi.

LONDON 22. „Daily Mail“ hoče vedeti, da so japonski pogoji za sklep miru nastopali: 1.) Vsa Mandžurija se zopet vrne Kitajski, ki se obveže, da bo skrbela za dobro vlado in da odpre deželo trgovini. 2.) Port Artur dobi japonsko posadko. 3.) Prizna se Japonski protektorat nad Korejo. 4.) Japonski se izročijo vse razorožene ruske vojne ladje, ki se nahajajo v nevtralnih pristaniščih, namreč: „Cesarevič“ in pet ali šest torpedovk v Kiaočovu in drugih torpedovk v Sangaju, potem „Diane“ v Saigonu. 5.) Rusija plaša Japonski vojno odškodnino, ki pokrije vojne stroške. 6.) Japonci zasedejo Vladivostok, dokler Rusija popolnoma ne plaša vojne odškodnine, kar se ima izvršiti v dveh obrokih. 7.) Rusija vrne Japonski otok Sahalin.

Za obrambo Vladivostoka.

LONDON 22. Iz Tokija poročajo, da gradijo Rusi utrdbe ob bregu reke Tumen na severnovzhodni meji Koreje, da bodo zabranili Japoncem, ako bi isti hoteli prodirati proti Vladivostoku.

PODLISTEK.

137

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. C. — Š.

— Da, jaz hočem Tvrčka, je potrdil Paližna, lopnaviš s pestjo ob mizo, moč mu je razširila močni peroti. Njegova je Bosna, njegova Heregovina dežela. Samo Mlečar mu ni pala v naročje, a kaj je Dalmacija brez Bosne? Odsekana veja. Tvrčka je junak, Tvrčka je glava, velika je v njem sila, močna volja. Kar je odločil, to dela. Verujte, da se slednjič tudi Ogrji postavijo na njegovo stran. In tudi oni so, kakor mi, siti nereda. Ako sedaj združite vse te slavne kraljevine, vse te močne narode v jedno skupino, ne bo-li to železen zid proti Turčinu, ki se bliža od Vstoka našemu kraju, železen zid tudi proti Benečanom, ki bi nam hoteli odvzeti morje. Moša nam treba, jeklenege človeka od

Hulska komisija.

PARIZ 22. Hulska komisija je v današnji popoldanski seji v sprejela tretje črtne poročila, ki ga je sestavil admiral baron Spaun sodelovanjem vseh družih členov komisije. Zatrjuje se, da se komisija ne izreče o navzočnosti ali nenavzočnosti inozemskih torpedovk, ampak da izavi, da je admiral Roždestvenski imel dovolj vzroka, da je uvidel nevarnost za svojo ekadro ter da je zamogel postopati, kakor je postopal. Zavezu ruske vlade, da bo ista odškodnovala žrtve hulskih dogodkov je komisija vzela na znanje. Poročilo se izroči jutri ruski in angleški vladi.

Nove vojne ladje za Japonsko.

TOKIO 22. Vlada je zaukazala, da se nemudoma zgradi 25 torpedovk. Petnajst se jih bo zgradilo v državnih ladijedelnih, ostale pa v privatnih.

Na fronti v Mandžuriji je mir.

PETROGRAD 22. Petr. brz. agent. poroča iz Kuančana od danes: V okrožju Tsinhečina so se dne 20. t. m. male sprednje straže pomalo umaknile, južne sprednje straže so ostale na svojih zasedenih mestih. Mi smo v zadnjih dneh izgubili 15 mrtvih in 63 ranjenih. V minoli noči in danes so bili Japonci mirni, sicer je ob vsaj fronti vse mirno.

Dogodki v Rusiji.

PETROGRAD 22. Nemiri v Baku trajajo dalje. Medsebojna razburjenost je dosegla višek. Ljudje se na cesti napadajo, mnogo jih je bilo ubitih oziroma ranjenih. V nekaterih mestnih delih je prišlo do plenjenja, v enem delu stoji hiše v plamenu. Položaj mirnega prebivalstva je grozen ter vlada splošna panika. Tudi v Balakhanaku so izbruhnili nemiri. V Baku je premalo čet, da bi napravile red.

VARŠAVA 22. Danes je bil trgovec z usnjem, Zwibel, v svoji hiši umorjen od nekega delavca. Tudi ravnatelja tovarne za čipke, Körnerja, se je poskušalo umoriti, ko se je vračal z nekega pogovora, kiga je imel z delavci. Umr se ni posrečil.

KIEV 22. Štrajk aslužbencev južnozapadne železnice traja še danes. Dosedaj ni prišlo do nemirov.

HARKOV 22. Danes niso radi štrajka stavcevi izišli časopisi.

PARIZ 22. Glasilo tukaj živečih ruskih revolucionarcev „La Tribune russe“ je obelodanilo proglas svečenika Gajona na socialistično stranko v Rusiji, v kateri se pozivlja, naj se nadaljuje revolucionarno gibanje v Rusiji ter naj se postavi provizorična revolucionarna vlada.

BAKU 22. Krvavi spopadi v mestu trajajo dalje. Ulice so polne mrtličev.

BAKU 22. Med Armenci in Perzijci je prišlo danes popoldne do sprave. V mestu je sedaj mir.

glave do pete. Čemu nam bodo otroci, čemu ženske? Mož vlada in pomagajo mu vsi močje. Ženska ali dete more nositi krono, toda potem razpolaga s krono vsaki človek. Nismo-li radi tega posekali palatinu Gorjanskega? Jaz sem za Tvrčka. Odločite, sem rekel, kar vas je volja. Jaz se ne bom upiral vašemu sklepu, niti ne bom motil slega, ali videli boste, da pride na moje, kajti stara beseda je: Bolje človeku sluga, nego plačljivcu gospodar. Bosna je naša matice.

— Ni, je rekel akcf, dvignivši se; Bosna, ki je mlada kraljevina, se mora pridružiti na našo stran! Mi smo stara kraljevina, naše pravo je od davnega. Gospoda! Pazite, zberite pamet! Ne velja samo to, kar pravi Paližna, človek, marveč pravica. Tega se spominjajte. Rod Neapeljcev je prišel na naš prestol. Iz tega roda je prišel Karlo Draški in sin mu Ladislav. Izvolili smo jih bili, to je njihovo pravo, naša dolžnost. Človek je človek. Danes je živ, jutri je mrtev, ali pravo je stareje od človeka, pravo je od Boga. Izvolili smo Neapeljce za svoje vladarje. Ako nočemo Marije, naj bo Karlov

JEKATERINOSLAV 22. V več tovarnah za kovine v okolici mesta so ustavili delo. Prodajalnice so zaprte.

LIBAVA 22. Splošno so delavci zopet šli na delo.

VARŠAVA 22. Vlak, ki je imel ob 12.45 uri popoldne oditi na Dunaj, ni danes odšel. Pričakuje se splošnega štrajka železničarjev. Pričeli so štrajkati uradniki zavarovalnice „Rossia“. Poljejski uradniki so oboroženi z revolverji.

Križa na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 22. Vsa zaamenja kažejo, da se je poljejski preko noči zopet poslabšal. Še sinoči je bilo nade, da se Daranyi posreči sestaviti prehodno ministerstvo. Po seji izvrševalnega odbora združene opozicije, na kateri so bili določeni pogoji, pod katerimi bi opozicija podpirala prehodno ministerstvo, se je graf Andrássy podal v narodni kazino, kjer se je posvetoval z Daranyjem in več člani skupice desidentov. Na zvršetku je Daranyi izjavil, da mu ob obstoječih okoliščinah ni možno, da nadaljuje svoja prizadevanja glede sestave prehodnega ministerstva, češ, da ne more vsprejeti pogojev opozicijskih voditeljev. Zborovatelji so se sešli, ne da bi bili kaj določili.

BUDIMPEŠTA 22. Ker se poslanec Daranyi brani prevzeti sestavo prehodnega ministerstva, se sodi, da se sestava poveri bivšemu ministru finance, Lukacsu ali pa posl. Langu.

Fraa Kossuth je imel razgovor z dopisnikom nekega angleškega lista ter je istemu izjavil, da noče cesar vsprejeti one točke programa neodvisne stranke, ki zahteva, da se madjarški jezik uvede kakor poveljni jezik v ogrsko armado. Tudi je malo nade, da se to vprašanje kmalo reši.

Ogrska zbornica.

BUDIMPEŠTA 22. Predsednik Justh je otvoril sejo ob 10. in pol uri dopoldne. Predsednik je odredil, da se izvolijo štirje odseki ter trije zapisnikarji. Poslanci so oddali svoje glasovnice. Liberalna stranka je demonstrativno ostavila dvorano. (Nemir in kliči na levici: Tudi v bodoče naj demonstrirajo s tem, da zapuste dvorano.) Liberalna stranka je zastopana v odsekih največ po dveh zastopnikih. Na to je predsednik predlagal, da se iz ozira na to, ker je ministerstvo podalo ostavko, ki je bila tudi vsprejeta, zbornica do sestave novega kabineta odgodi. Predsednik je dostavil, da bo zbornica dne 8. marca imela sejo, tudi če ne bo še novo ministerstvo sestavljeno. Ako se pa prej konstituira novo vlado, tedaj skliče predsednik prej zbornico v sejo. Ko je bil zapisnik overovljen, je bila seja ob 1. in pol uri popoldne za končana.

sin. Tvrčka nas hoče, torej potrebuje od nas, a če bi mu ne trebalo Hrvatov, kaj potem narod moj? Na dlani bomo stali ničevi. Rekel sem vam, da sem prisegel za Ladislava, za Tvrčka nisem.

— Živel Pavel! je zaklical Lance.

— Tudi jaz sem za njega, brat, je rekel Ivaniš na to. V tvojih besedah je razlogov, ali srce me sili bolj na misel prijatelja priorja. Slutim, da nam Neapeljci ne prinesejo sreče. Ali bodi tako, da ne bo prigovorov. Verujem, da pridemo slednjič na Tvrčka, da izgubimo mnogo lepe prilike zastoj. Ali, ako bi danes povzdignili prapor bosanskega kralja, mislim, da bi se vse ogrsko plemstvo odvrnilo od nas. Nu, tu pravim, brate Pavel, tebi in vsem: Ako nas izda neapeljska nada, bom tudi jaz za Tvrčka, ker tega ne doživite od mene, da bi Lukenburžanom poljubljaj rob obleke.

— Ali, čujte gospoda, se je zaletel Pavlovič, ako vam je dete po volji, ako nočete Bošnjaka, kakor ga tudi nočem jaz, čemu naj bi se ne pogodili z Marijo, ki jo držimo v svoji oblasti? Neapelj je majhen, kaka pomoč nam more prihajati od njega, ko smo

Brzobjavne vesti.

Srbsko posojilo.

BELIGRAD 22. Finančni minister Paču je danes zjutraj odpotoval. Minister se v stvari novega posojila poda na Dunaj, v Pariz in London.

Avstrijska eskadra v turških vodah.

CARIGRAD 22. Prihod avstrijske eskadre je napravil tukaj utis. Poročila, da je to demonstracija v svrhu, da turška vlada vsprejme finančni pravilnik za Makedonijo, so popolnoma neosnovane. Eskadra je priplula v Solun po svojem potnem programu. Eskadra obišče tudi Smirno in druge luke.

Naše šolstvo in zavijanja dr. a Rizzi-a.

II.

Predno vržemo ri dr. u Rizzi-u v obraz, kar smo mu namenili, naj potisnemo tu, ker mu je odgovoril slovenski poslanec dr. Ploj v seji zbornice poslancev dne 16. februarja oziroma na naše šolstvo in na postopanje tržaške občine.

Dr. Ploj je odgovoril Rizzi-u:

Visoka zbornica! V interesu resnice čutim se primorane, da popravim nekatera izvajanja v včerajšnjem govoru spoštovanega gospoda poslanca kmečkih občin poreških. Gosp. poslanec je namreč včeraj izvajal, da italijanski narod „pripoznava vsakemu narodu v Avstriji pravico do učilišč, ki so potrebna za njegov narodni razvoj“.

Temu nasproti konstatiram, da temu v resnici ni tako, da je v resnici nad tisoč za šolo obveznih otrok naše narodnosti v Trstu še sedaj brez ljudske šole in v kateri bi dobivali pouk v materinem jeziku. Konstatujem nadalje, da se je še le po dolgoletnem boju ustanovila v Gorici ljudska šola s slovenskim učnim jezikom, in sicer to na periferiji mesta, in sicer v neki stari, za vojake nerabni kosa rni, ki je tako oddaljena, da so bili stariši slovenskih otrok primorani, da so si iz lastnih sredstev ustanovili v središču mesta privatno ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom in da morajo to šolo sami vzdržavati.

Nadalje konstatujem, da je n. pr. deželni šolski svet za Istro dovolil ustanovitev dveh ljudskih šol s hrvatskim učnim jezikom, in sicer v Sv. Lovreću pri Predubcu in Suševicah, da se pa ta ustanovitev ni mogla izvršiti doslej iz vzroka, ker deželni zbor istrski ni še dovolil sredstev za to. (Čujte!) Konstatiram nadalje, da je v Istri še vedno 14.000 otrok hrvatskih starišev, ki niso deležni ljudsko-šolskega pouka v materinem jeziku, ker Italijani nočejo ustanoviti takih šol, ali bolje rečeno, ker nočejo dovoliti sredstev.

G. poslanec za kmečke občine poreške je trdil nadalje, da jaz nisem informiran o

tudi mi mali. Uklonite Jelisavo, pogodite se s Šišmanom. Žajim je Čezka, Poljska, Nemčija. Turčin je blizu. Ni-li bolje braniti se skupno z močnejim, nego pasti s slabejim?

— Ne, ne, ne, ne! je zakričala družba burno v en glas.

— A zakaj? je vprašal Pavlovič.

— Ker nas Šišman gotovo prevvari, je odgovoril Ivaniš.

— Da, prevari, je odgovoril Paližna. Saj smo se pogajali v Požegi, a kam nas je dovel ta hinavski mir?

— Za Marijo nikdar! Naj bo po vašem, bom za Karlovega sinu, dokler bo možno, ali pred Šišmanom ne pripognem nikdar kolena svojega.

— Dobro! Bilo po vašem! je rekel Pavlovič ravnodušno, ali še eno besedo. V naših rokah sta kraljevski gospi Jelisava in Marija. Gospod prior —

— Gospod ban hrvatski, reci, ga je popravil Paližna jezno.

(Pride še.)

šolskih razmerah v Trstu. Temu nasprotno konstatujem, da sem podrobno informiran o šolskih razmerah v Trstu. Na podlagi teh mojih natančnih informacij in na podlagi objektivnega presojanja stanja stvari konstatujem še enkrat, da se v mestu tržaškem za več nego tisoč za šolo obveznih otrok slovenske narodnosti doslej ni še ustanovila niti ena ljudska šola s slovenskim učnim jezikom.

Če kaže poslanec za kmečke občine poroke na ljudske šole s slovenskim učnim jezikom v tržaški okolici, pa konstatujem temu nasproti, da so te ljudske šole ravno v okolici, ne pa v mestu tržaškem, in da paš absolutno ne odgovarja najprimitivnejim zahtevam, ki jih stavljamo do ljudske šole, ter današnjim pedagogičnim in humanitarnim nazorom, da so otroci slovenskih starišev, bivaajočih v Trstu, primorani hoditi iz mesta ven dva do dva in pol kilometra poti, da morejo obiskovati ljudsko šolo, v kateri se jim po daja pouk v materinem jeziku. Prosim, da bi se vpoštevalo, da so klimatične razmere v Trstu, zlasti, kadar vihra burja, take, da otroci sploh ne morejo zahajati v šole po okolici brez nevarnosti za njih nežno zdravje in včasih tudi za njih življenje.

Gospod poslanec za kmečke občine poroke trdi, da zahteva Slovencev po eni ljudski šoli v mestu tržaškem, torej v sruu mesta, ne izhaja iz kake kulturelne potrebe Slovencev, ampak da so tej zahtevi v podlego motivi narodne politike.

Temu nasprotno konstatujem, da narodna politika nima nič opraviti s to zahtevo, da je ta zahteva stvarno popolnoma utemeljena in da bi bilo občini — z ozirom na to, da je v mestu tržaškem nad 1000 otrok, dolžnih obiskovati šolo — v samo ob sebi umevno dolžnost, da ustanovi ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom.

Zakaj ne zahteva avtonomna šolska oblast, naj n. pr. otroci italijanske narodnosti, bivaajoč v okolici, obiskujejo ljudske šole v mestu tržaškem, zakaj skrbi za iste z ustanovljanjem italijanskih paralel na slovenskih ljudskih šolah po okolici?! Zakaj ne velja to poslednje tudi za Slovence v Trstu?

Ako se zastopnik kmečkih občin poreških sklicuje, da je to v resnici sijajen izglede pravičnosti in radodarnosti od strani Italijanov, ako v okolici tržaški obstoji deset ljudskih šol s slovenskim učnim jezikom, potem pa konstatujem, da so se te šole na podlagi zakonitih določil morale ustanoviti, da torej v tem ni nikak čen pravičnosti ali radodarnosti, ampak le spolnjevanje dolžnosti, naložene od državnega šolskega zakona.

Če gospod zastopnik poreških kmečkih občin trdi, da Hrvatje in Slovenci v Primorju streme po hegemoniji nad Italijani, pa se jez sklicujem na izvajanja v svojem govoru od 10. februarja 1905, v katerem sem povdarjal izrecno, da mi ne zahtevamo od vlade ne kake prednosti, ne kakega posebnega povspesevanja, da zahtevamo od vlade in uprave le, da tudi nam v prilog uporabljaja v polni meri zakon in pravo v vsakem pogledu in da nas v našem naravnem narodnem, političnem in gospodarsko kulturelnem razvoju brani izlasti pred neopravičenimi vtikanji naših nasprotnikov.

V tem pa se absolutno ne nabaja zahteva po kakršni koli hegemoniji, ali kakov tak apel do vlade. Konečno konstatujem še, da se je pa nam nasproti od strani gospode Italijanov že opetovano opozarjalo, da so oni dejanski v posesti hegemonije v Primorju in da nikdar ne odnehajo od te hegemonije. (Živahna pohvala).

O položaju Rusije s posebnim ozirom na namerjane reforme.

(Dalje).

Carjev ukaz budi dve smeri: pred vsem ne jemlje nade do uresničenja konstitucionalnih zahtev in jih ne odreja definitivno; dalje pa obljublja različne spremembe, ki jih zahteva liberalno gibanje. Ukaz sicer govori v neodločnih besedah, reforme niso natančno določene, ali za onega, ki zna čitati med vrstami, je neznanskega pomena že to, da car Nikolaj II. prvič po svojem nastopu vladanja sploh ne omenja nazadnjaških principov svojega očeta in prednika Aleksandra III. Nasprotno, omenjene so pa reformacijske odredbe Aleksandra II., ki so bile sicer tudi nezadostne, vendar pa kolikor toliko navdahnene modernim duhom. Kdor pozna našo vladu, čuti jako dobro, da v teh karaktersističnih opustitvah in povdarjanjih je

zaslediti umikanje vlade pred duhom liberalnega gibanja. Konstitucionalna akcija je vsakako že izvajala moralno zmago. No, jaz pripisujem ukazu tudi bitstveno vrednost, sko se reforme, obljubljene v istem, tudi izvrše.

Predno se spustim v posamešno presojanje obljubljenih reform, moram vsakako povdarjati, da je ukaz prevaril prijatelje reform, ker molče prehaja nekatere zahteve ruskih liberalcev, ki so stale že davno v njih programu. Vlada daja s tem umeti, da noče še nikzkih prememb na važnejših poljih.

Tako je, na primer, popolnoma prezrto prašanje ljudske šole. Našim ruskim naprednjakom ni namreč do tega, da se ustanovi dolžnost šole in priadno obiskovanje iste po vzoru zapadne Evrope. To bi bile prazne besede v deželi, kjer je sedaj tako malo šol. Pred vsem gre za to, da se šole ustanove. Še-le tedaj, ko bo šol in učiteljev, mogli bomo misliti na obvezno obiskovanje šole. Za ustanovitev šol zavzemala so se do sedaj posebno okrožna zemstva. Kar so ista doseglja iz svojih sredstev v samoupravi šolstva, podaja blesteče spričevalo o tem, kaj zmora naš narod. Ta napredek ima tudi to dobro stran, da je oživil tekmovanje. Da bi pa ne odločevala edino le samouprava v šolskem vprašanju, počela se je zanimati za nje tudi ruska cerkev in je začela ustanovljati šole. Tudi ministerstvo za naobrazbo ljudstva je delavno na tem polju. Ampak vsepašna akcija okrožnih zemstev je tudi nedomestna in bi vsakako zaslžila, da bi jo vlada podpirala z denarnimi sredstvi. Ža l.bog, ostaja ukaz nem o šolskem vprašanju.

Ravno tako ne omenja neke druge velike in potrebne reforme: razdelitve zemljišča med naše kmete. Ruski kmet trpi pred vsem na pomanjkanji zemlje; on poseduje premalo polja. Kakor se to čudno vidi pogledom na neznansko veličino ruskega plodnega ozemlja, je vendar-le res. Neprilichen način obdelovanja polja zahteva velikanske prostore, da se more preživljati ena sama kmetaka družina. Prememba tega načina obdelovanja se teoretično lahko zahteva, ampak praktična izvršitev naleta na nepremagljive ovire. Glavni pogrešek reform od leta 1861 je bil ta, da se je dalo kmetom premalo zemlje. Od ta krat je postala ta nadloga še večja valed naraščajja prebivalstva in delitev povodom dedovanja. Kmetaki majorati ali minorati ne obatoje. Posestvo se deli med vse otroke kmeta, ali ako ostaja premoženje starejemu, je ta vezan preživljati vse brate in sestre. Ako se hoče preprečiti uničenje ruskega kmets, treba je agrarne preosnove, ki naj bi razširila kmetska posestva.

Toliko o zemljiškem vprašanju ruskega kmets kakor tudi o važnih vprašanjih splošne finančne, davčne in carinske politike pa ukaz popolnoma molči. Ietotako ne omenja odprave odkupovanja, ki je morajo kmetsje odračunovati vladi za oslobojenje iz gospodstva zemljiščnih posestnikov, izvršivše se leta 1861. Witte je bil že pridobil za odpravo tega bremena, ki tako tare kmetski stan, ali v ukazu zastonj iščemo kake obljube. Morajo biti paš razlogi vojne, ki zadržujejo to tako važno reformo.

(Pride še).

Rusko-japonska vojna.

Trst, 22. februarja 1905.

(Dopis iz strokovnjaškega peresa.)

O položaju ruske fronte na zapadu, na reki Hunho, ni posebnega poročati, ker se isti ni spremenil, ker so Rusi na sploh ostali na svojih, na tem mestu označenih pozicijah v črti Betsia-Santaunan-Linšipu. Rusi nadaljujejo s prirejanjem utrdob v zgoraji črti, na vshodni obali reke Hunho, kar se potrja tudi od japonofilske strani. Vest Oyame, da Rusi groze Njučvangu, je gotovo v zvezi s podjetji ruske kavalarije. Kuropatkinov namen je ta, da bi deloval proti japonski dovozni črti Ljaojan-Inkav (pretrganje in razdevanje te črte) s izotodobno tendencijo, da semkaj izvabi večje japonske sile s fronte proti zapadu v veratvo te črte. To poslednje je pa najmaaje, kar skuša in bo skušal Kuropatkin doseči s to kavalarijsko diverzijo. S tem sili Oyamo, da bolj in bolj podaljšuje svoje levo krilo ob reki Hunho proti morju.

Na severni fronti Linšipu-Bensihu je položaj nespremenjen. Na levem, vstočnem ruskem krilu se množe znaki večjih bojov, za sedaj na važni zvezni točki Tsianšan in v

okolici. Japonske vesti se glass tudi, da Rusi potiskajo 6 divizij (kakih 100.000 mož) proti svojemuz vstočnemu krilu. Konec meseca marca je pričakovati, da se bodo glavni boji vršili na vshodni strani. Ni izključeno, da bodo Japonci, spozaavši kritičnost položaja svoje skupne fronte (ker objeti od strani), skušali na vshodni strani dobiti odduška z zbiranjem sil v severni Koreji, z napredovanjem v smeri proti Kirinu in tako z napadom na skrajno rusko levo krilo. Na ruski strani pa si bodo prizadevali, da takoj po tajanju ledu izvedejo izpad proti črti Vidžu (na Jalu) Fengčengvan, da se tam utrde za sedaj, to bodo prvi večji boji. Namen jim bo, da tu japonsko armado na poluotoku Kvantung čim hitreje ločijo od Koreje. V posebnih bojih bodo Rusi skušali zadobiti prostora v severni Koreji, vsaj do gorskih elemen klimatične meje. To je črti Vidžu-Pukšen. V zadajem kraju je že 1500 ruskih jezdecov, 600 pešcev in nekaj topov. V Šantčenu 3000 ruskih jezdecov in 12 topov. Začasno bo Rusom namen vseh bojov, da dosežejo rečeno črto, da bodo v utrjenih pozicijah zadrževali vse napade Japoncev na vso rusko fronto, oziroma da bodo 1.) držali vojsko Oyama v Mandžuriji ločeno od japonskih sil v Koreji, in 2.) da bodo zadrževali nova japonska, v severno Korejo prihajajoča ojačenja. (V gorski črti Vidžu-Pukšen.)

Danes poročajo od japonske strani, da je skoro pričakovati večje bitke na morju. Opozarjamo, da smo nekako o padu Port Arturja na tem mestu razpravljali o možnosti takega japonskega podjetja. Militarično je z japonske strani tako podjetje povsem opravičeno, da bi potolkli Roždestvenskega predno pride tretja eskadra. Vprašanje je le, da-li so tehnično pripravljeni? Na drugi strani pa je zelo verjetno, da se Roždestvenski niti ne spusti — ako se ne bo čutil dovolj močnega — v veliko bitko in se bo istej izogibal spretnim manevriranjem, dokler se ne bo čutil dovolj močnega za bitko in eventualno za proti-ofenzivo.

Tudi glasom današnjih vesti izlasti iz Londona, se nadaljuje z lanciranjem osklepu miru in sicer sezajo te — bedastoče tako daleč, da govore o pogojih, ki ne bi jih vsprejela niti najmanjša in najslabša država. Tu pa se insinuiraja, da je Rusija pripravljena odstopiti Japonski Port Artur in poluotok Kvantung, pripozaati suvereniteto Japonske nad Korejo in umakniti se do Harbina ter po vrhu plačati vojno odškodnino!!! — To so — da rečemo po tržaško — čakole, ki morejo vzbujati le splošno veselost. Med resnimi ljudmi namreč. Kako pravi že Istran?! Što se babi htelo, to se babi snilo!!

Iz državne zbornice.

(Brzjavno poročilo).

Poslanska zbornica je včeraj najprvo volila predsednika zbornice. Oidanih je bilo 269 glasovnic, od teh jih je bilo 45 praznih. Grof Vetter je bil s 216 glasovi zopet izvoljen predsednikom. Tri glasoje je dobil Schönerer, 2 pa Sternberg. Predsednik grof Vetter se je, živahno pozdravljen, zahvalil za izkazano mu zaupanje ter je izjavil, da vsprejme izvolitev. Na to je zbornica nadaljevala debato o rekrutni predlogi.

Posl. Schönerer je vložil predlog, v katerem pozivlja vladu, naj prične z Ogrsko pogajanja, da se uvede personalna unija, da se Dalmacije pridruži Hrvatski ter se uprava Bosne in Hercegovine poveri Ogrski. Govorili so posl. Iro in Hofmann ter minister za deželno brambo grof Walsersheimb. Med drugim je minister omenil, da je novi vojaški kazenski pravdni red že dovršen ter da se je v tem pogledu dosegel z Ogrsko vladu že sporazum.

Govoril je potem posl. Conci.

Debata o rekrutni predlogi je vspela do volitve glavnega govornika. Na to je bila razprava prekinjena. Na zvršetku seje je zbornica vsprejela nujna predloga posl. Pacherja in Bergerja glede zboljšanja plaš poštnih pomočnih uradnikov ter je sklenila, da se po rešitvi rekrutne predloge in po prvem čitanju obrtne novele postavi na dnevni red predlog posl. Derschatte glede volitve odseka obatoječega iz 48 členov, ki naj pretresa razmerje tostranske polovice z Ogrsko.

Nehvalevredna praksa c. kr. deželnega sodišča v Trstu.

V marsikaterem oziru je kazenska praksa primorskih zbornih sodišč vkljub modernejši proceduri od l. 1873. ostala še na stanovišču

prejšnjih stoletij. Tako se na pr. ne dela niti najmanje razlike mej preiskavo in uvodnimi poizvedbami, temveč v obeh slučajih vodi preiskovalni sodnik popolnoma — v smislu in v slogu pismene procedure zloglasnega spomina — dolgotrajno preiskavo, mnogokrat tudi z več mesecev trajajočim zporom. Do kakega hitrega poizvedovanja potom c. kr. redarstvenih oblastev v smislu § 88 k. p. r. ni menda še prišlo nikdar, kakor se tudi ni še zgodilo nikdar, da bi se bilo v smislu § 90 k. p. r. tožilo takoj na podlagi takih policijskih poizvedovanj.

Znano je sicer, da je temu mnogo kriva tudi nedostatna organizacija omenjenih redarstvenih oblastev; no, tu bi bila sveta dolžnost c. kr. državnega pravdnistva, da poskrbi vendar že enkrat za moderniziranje (ne proti zakonu, temveč v smislu že obstoječega zakona) primorske kazenskopravne procedure.

Povod temu članku pa je dalo dejstvo, ki je naravnost protizakonito.

Naš kazenskopravdni red dolčuje, da ima preiskovalni sodnik dostaviti vsakemu obtoženecu en izvod obtožnice. To se v drugih kronovinah tudi dela, le na Primorskem ne dobiva obtoženec skoraj nikdar obtožnice, temveč ga povablja preiskovalni sodnik predse ter mu obtožnico tako hitro čita, da obtoženec navadno nič ne ve, kaj se je prav za prav zgodilo z njim.

Potem pa mu daja podpisati zapisnik, da se je dostavljenju obtožnice odpovedal.

Obtožencu pa, ki se drzne prositi za prepis obtožnice, se odgovarja, da tega ni treba, ker njegov branitelj obtožnico lahko na sodišču čita.

Tako postopanje je morda zelo komodno za sodišča, no, gotovo protizakonito in na vsak način zelo neprijetno za obtoženca in izlasti za branitelja, kateremu se mora vendar dajati možnost, da si vsaj obtožnico natančno in mirno pregleda.

Skrajni čas bi bil že, da se v tem oziru kaj vkrene in da se tudi Primorsko reši iz tistega izjemnega stanja, v katerem se nahaja nasproti ostalim kronovinam.

Drobne politične vesti.

Nove vseučiliščne zgradbe v Pragi. Iz Praga javljajo, da je tamošnje namestništvo dobilo nalog, naj kupi stavbinski prostor za zgradbo poslopij obeh vseučilišč, češkega in nemškega.

Podržavljenje policije v Puli. Vlada namerava podržaviti policijo v Puli. Preosnovi policije bo moral pritrčiti istrski deželni zbor. V tem oziru se baje že vrša pogajanja med vlado ter pulsko občino in deželnim odborom.

Predsednik zbornice grof Vetter je izjavil načelnikom klubov, da ne ostane dolgo predsednik zbornice ter da se kmalo umakne. Izrekla se je želja, naj bi Vetter ostal na svojem mestu do novih volitev.

Domače vesti.

Smrtna kosa. V četrtek ob 10. uri popoldne je umrla v sv. Antonu pri Kopru gospa Marijeta Valentič, soproga gosp. nadučitelja Josipa Valentiča. Naše sožalje!

V Puli pa je umrl vodja tamošnjih socijalnih demokratov Evgenij Verginella.

Nizko je padel. Ko je po najhujem nasilju in s sredstvi najdržnejše korupcije nemškutarska stranka zadobila večino v deželnem zboru kranjskem, — bilo je menda leta 1877. — je bilo ime tedanjega okrajnega glavarja v Litiji, Julij pl. Vestenegga, na velikem glasu. Ta mož si je sam pripisoval glavno zaslugo na nemški zmagi, ki pa je bila plod največjega volilnega sleparstva in najhujše politične nemorale. Tudi v legialturni perijodi, ki je sledila temu sleparstvu, je igral Vestenegg v deželnem zboru veliko ulogo. Kmalu pa je začela pot voditi niz dolu. Iz Litije je moral nekam na Štajarsko, če se ne motim (pišemo namreč po spominu) na okrajno glavarstvo za okolice graško, od tu pa je moral iz — državne službe in ga ni mogel rešiti niti njegov tast, bivši minister. Nu, to pot se mu je — gotovo po protekcijah — odprla pot v zadnje pristanišče, v neko privatno podjetje v Gradcu. Tu pa je služil zopet tako vrolo, da ga je kmalo objela ljubeča — Amerika, kjer je postal natakhar. Sedaj pa prihaja iz New Yorka vest, da so Vestenegga tamkaj zaprli,

Izvrstno jedilno olje

po 28 nvč. liter v novi prodajalnici

A. BERINI & A. STRINGARI

ulica di Torre bianca 45.

Kis, milo, sveče in soda.

Jedilno olje po 28 novč.

ANTON SKERL

mehanik, zapriseženi zvedenec.

Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst.

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“.

Napeljava in zaloga električnih zvončkov. Izključna prodaja gramofonov, zvončkov in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za popraviljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd. Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.

TELEFON št. 1734.

Zaloga istrskih in dalmat. vin

v ulici Cecilia 16 (vogal ul. Ruggero Manna)

Zaloga je vedno preskrbljena z vini najboljših kletij. Cene: istrsko po 64 st., belo brisko po 80 st., opolo iz Visa po 72 st., vse franko na dom.

Za obilne naročbe se priporoča

IVAN TONEL

Zaloga vina A. FONDA

Istrska in dalmatinska vina prvih kletij, priporočljiva toli vsled pristnosti kolikor zmernosti v ceni. Furlansko vino lastnega pridelka. Prodajalnica butelj, specialiteta: rozolja, vermut, marsala, istrsko in furlansko žganje.

Prodaja na debelo in drobno.

Krčmarjem in trgovcem po znižanih cenah.

Fondo Coroneo!

Največja razstava sedanosti:

Traberjev svetovnoznani anatomicni muzej.

Nad 1000 razstavljenih predmetov.

Otvorjen vsak dan od 9. predp. do 9. zvečer

V petek samo za dame.

Vstopnina 40 st., vojaki in otroci 20 st.

Zaloga istrskega vina

Trst, ul. S. Francesco d'Assisi št. 2

Prodaja na debelo in drobno.

Istrski teran prvih kletij iz Višnjana po 36 nvč.

belo sladko, osušeno 56

Franko na dom v sodčih od 5 litrov naprej.

Krčmarjem in restoratorjem po dogovoru. — Darilo

K 2000 se izplača istemu, koji bi zamogel dokazati,

da je vino ponarejeno ali pomešano z drugimi snovmi.

CESARE ALPRON

komisije in zastopstva

TRST

ulica Acquedotto 65, I.

Anton Zlobec

TRST — Campo S. Giacomo št. 16 — TRST

(zraven cerkve)

priporoča cenjenemu občinstvu v mestu, okolici in

na deželi svojo novo otvoreno

ZALOGA OLJA, KISA, MILA itd.

na debelo in drobno ter po najnižjih cenah.

Svoji k svojim!

Manufakturna trgovina

ARTUR PONTINI Barriera

vecchia 33

ima v zalogi vedno

bogat izbor blaga za ženske

jopičev, pripadkov in drobnarije.

Ugodne cene.

Leon Fano TRST

ulica Nuova 42

zlatar in draguljar

prodaja, kupuje in zamenjuje zlatanino, sre-

brnino in dragulje; sprejema poplave po

najzmernejših cenah ter prodaja na mesečne

obroke proti solidnemu jamstvu.

MIRODILNICA

Emiliju Cumar pok. Friderika

Opčina št. 209 zraven kavarne „All'Elletrovia“

Velika izbira in zaloga

šip, žeblijev, barv, čopičev, mineralnih vod,

vinskega spirita, voščeni in lojevih sveč.

Kislina, laneno olje, navadno in dišeče milo.

Vsak član ima po preteku petih let

pravico do dividende.

MALA OZNANILA

V novi prodajalnici jestvin

in kolonijal Petra Peternel

v ulici Gulia št. 76

je vdobiti vsakovrstne jestvine

kakor: kavo, riž, testenine

(napeljske), sladkor, tršeno

in belo moko, naravno maslo,

sveče, milo, jedilno olje prve

vrste po 36 novč.

— Blago vedno sveže. —

Čevljarnica

Iv. Lekan

TRST ul. Gintia 7 (p. ljnd. vrtu)

izvršuje točno in elegant.

vsakovrstna obuvanja za

gospo, gospode in otroke.

Specialiteta: obuvanje za

defektne noge; obuvanje

po kositah zad. modela.

Nova prodajalnica

Romolo Perini

zlatar in draguljar

Via del Rivo 26

Sprejema poplave, kupuje

zlate, srebrne in juvele.

Popravlja ure na jamstvo.

MIRODILNICA

Simona Skrinjar

ulica Farneto št. 33

podružnica

ul. Settefontane 629

sprejema tudi pismena na-

ročila ter pošilja na za-

hično blago na dom po

najnižjih cenah.

Podpisani priporoča svojo

NOVO PEKARNO

IN SLADČIČARNO

pri Sv. Jakobu

Istrska ulica 12 (zraven sl. šole).

Vedno svež kruh. Pošilja-

nje na dom. Sprejema na-

ročila in domači kruh v

pecivo. Postrežba točna.

Benedikt Suban

Prodajalnica jestvin in kolonijal

napoljskih in tuzemskih

testenin, olja, kisa, mila

Ivan Počkaj

TRST ul. Petronio 2

vogal ulice Settefontane

Zaloga moko, žita,

otrobov na izbero.

Vedno sveže blago.

Pošiljanje na dom in od 5

kil. na deželo.

Tomasoni Ulisse

Trst slikar-dekorator.

Sprejema delo na deželi. De-

koracije sol s papirjem. Sli-

kanje sol na vse načine. Po-

namore des in marmor. Ra-

vanje pohištva, podov itd. Vse

po zmernih cenah, točno in

hitro. — Delavnica: ulica Ugo

Foscolo št. 19.

Svoji k svojim!

Podpisani priporoča svojo

zalogo oglja, drva, pre-

maga in drugo razno kur-

javo ter petrolej. Pošil-

janje na dom.

Josip Muha,

ul. Cavana (uhod ulica Ca-

vazzeni št. 3).

Podpisani priporoča svojo

Guerino Marcon

ulica Tivarnella št. 3

Priporoča svojo zalogo

oglja in drv, ki je vedno

preskrbljena z najboljšim

kranskim blagom. Pro-

daja na debelo in drobno.

Pošiljanje na dom.

— Telefon št. 1664. —

Josip Talamini

TRST - ul. della Pietà 13 (dvorišče)

Zaloga istrskega in dal-

matinskega vina, mar-

sala, vermuta in najfin.

refoska v buteljkah.

Dostavljanje na dom

—

Sprejema popraviljanja po nizkih cenah.

URAR

F. PERTOT

Trst, ul. Poste nuove 9

priporoča veliki izbor ur:

Omega, Schaffhouse Longi-

nes, Tavenes itd. kakor tudi

zlate, srebrne in kovinske

ure za gospe.

Izbor ur za birno

Sprejema popraviljanja po nizkih cenah.

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON

TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5

MEBLOVANJE PO NAJMODERNEJSIH ZAHTEVAH

KATALOGI BREZPLAČNO.

Podpisani si dovoljuje naznanjati cenjenemu občinstvu, da je otvoril

prodajalnico manufakturnega blaga na

trgu sv. Ivana št. 1.

V zalogi bo držal tudi veliko izbero perila, platenine, krp, pregrinjal

in preprog kakor tudi bogat izbor drobnarij.

Spoštovanjem

Viktor Bertoli.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — Vlastni hiši. Telefon št. 952.

Vhod po glavnih stopnicah.

Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%.

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 krono.

Posojila daje samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na

zastave po 5 1/2%.

Uradne ure: od 9. — 12. dopoldne in od 3. — 4. popoldne.

Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.

Poštno hranilnični račun 816.004.

RESINOL

ki se nahaja pod varstvom zakonov za patente je prvi in edini patentovani

izdelek v obliki olja za mazanje in snaženje podov za odpravo

jetike Iznajditelj je **Artur Godnig.**

„RESINOL“ je pripoznan od sodnih izvedencev kot edini izdelek,

ki zamore odpraviti jetiko, kajti prah se ne samo omoči kakor pri

drugih jako razupitih oljih, brez nikake vrednosti, marveč se isti in

vsi mikrobi združijo v neko skupino, ki se ne dviguje več v zrak.

„RESINOL“ se vdobiva v vseh boljših mirodilnicah.

Za snaženje podov se je obrniti na tvrdko

Artur Godnig v Trstu

Riva Pescatori 12 — Telefon 1160 — Riva Pescatori 12

POŠTNO PREDALO 120.

SPECIJALITETA:

likerja, pristna vina v buteljkah in na

drobno. Cene zmerne. Marsala 80 nvč. liter.

žganje 80 nvč. liter vermut 64 nvč. liter.

Prodajalnica boteljk

ULICA PADUINA št. 8

Gostilna T. MAJCEN

ul. Nicolò Macchiavelli 34 (ex Forni).

Toči istrska in dalmatinska vina, beli opolo, posebna

tirolska vina. — Prve vrste pivo.

Gorke in mrzle jedila.

Sprejema naročbe na kosila in večerje.

N.B. Za družino istrsko vino po 36 od 5 litrov naprej po 34.

Ivan Koschel

prodajalnica jedilnega blaga

TRST. — Trg Barriera vecchia 8 — TRST.

Prodaja na debelo in drobno. Moka prvih mlinov

Ogrske in Levanta. Otrobi. Ores. Testenine tu in

inozemski itd. itd.

ULICA CASERMA št. 6

PRODAJALNICA manufaktur

in drobnarij, bombaževine, fuštanja, izgotov-

ljenega perila, krp itd. itd.

vse po najnižjih cenah.

Ivan Visintini.

C. kr. priv.

Riunione Adriatica di Sicurtà

Glavnica in rezervni zakladi društva glasom bilance

31. decembra 1902.

Zadruga glavnica (od kojih vpla-

čano K 3.200.000) K 8.000.000

Rezervni zakladi dobičkov 7.133.580

zaklad proti vpadanju

vrednostij javnih efektov 3.700.580

Rezervni zaklad premij za zavarova-

vanja 71.255.752

Zavarovanja na življenje v veljavi

Izplačane škode v vseh oddelkih od

ustanovitve društva [1838—1902] 498.919.050

Društvo sprejema po jako ugodnih pogojih

zavarovanja proti požaru, strelji, škodi valed razstrelj-

ulomu kakor tudi prevozov po suhem in mruju;

sklepa pogodbe za zavarovanje življenja po razno-

vrstnih kombinacijah, za glavnice, rente plačne do

smrti ali po smrti zavarovanca, doto otrokom itd.

FILJALKA

c. kr. privat.

AVSTR. KREDITNEGA ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu

sprejema:

IZPLAČILA V KRONAH

na blagajniške nakaze na naslovljena izplačilna

prinoscu pisma

proti 4 dnevni odpovedi 2 1/2 % proti 4 dnevni odpovedi 2 1/2 %

» 30 » » 3 % » 30 » » 3 %

v z atih napolnjenih na izplačilna pisma

proti 30 dnevni odpovedi 2 % proti 30 dnevni odpovedi 2 %

» 3 mes. » 2 1/2 % » 3 mes. » 2 1/2 %

» 6 » » 2 1/2 % » 6 » » 2 1/2 %

Na blagajniške nakaze in izplačilna pisma stopi nova

obrestna mera v veljavo 1. 5. odnosno 2